

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

KŪNO ĮVAIZDŽIO IR VEIDO PATRAUKLUMO TYRIMŲ DINAMIKA PER PASTARUOSIUS 50 METŲ (sisteminė literatūros apžvalga)

Darbo autorė. Ema REPINAITĖ, III kursas.

Darbo vadovė. Prof. dr. (HP) Janina TUTKUVIENĖ, VU MF Biomedicinos mokslų institutas, Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedra.

Darbo tikslas. Patrauklumas tai subjektyvi sąvoka, nuolat kelianti didelį susidomėjimą ir iššūkius mokslininkams bei visuomenei nuo seniausių laikų. Kūno ir veido įvaizdžio įtaka patrauklumo suvokimui ištirta palyginti išsamiai, tačiau pasauliniu mastu vis dar stinga integruotų tyrimų, nagrinėjančių abu šiuos aspektus kaip vieningą koncepciją. Šio darbo tikslas – ne tik nustatyti kūno įvaizdžio ir veido patrauklumo tyrimų, tiek individualiai, tiek integruotai, dinamiką per pastaruosius 50 metų, bet ir išskirti aktualiausius bei dažniausiai tyrimuose nagrinėjamus veiksnius, galinčius turėti įtakos asmens patrauklumo suvokimui.

Darbo metodika. Sisteminė literatūros apžvalga buvo atlikta, vadovaujantis *Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses* (PRISMA) rekomendacijomis. Straipsnių paieška atlikta naudojant PubMed, ScienceDirect ir kt. duomenų bazes, į paieškos kriterijus įtraukiant tyrimus, publikuotus anglų kalba per pastaruosius 50 metų. Atlikta nuosekli straipsnių analizė. Paieškoje naudoti raktažodžiai: “*Facial attractiveness*”, “*Body attractiveness*”, “*Facial and body attractiveness*”.

Rezultatai. Apžvelgti 1970–2024 metų laikotarpio literatūros šaltiniai. Nustatyta kūno įvaizdžio bei veido patrauklumą nagrinėjančių tyrimų progresinė dinamika per pastaruosius 50 metų: 1970–1980 metais – 122 tyrimai, 1980–1990 metais – 449 tyrimai, 1990–2000 metais – 1196 tyrimai, 2000–2010 metais – 3912 tyrimai, 2010–2020 metais – 9430 tyrimų, 2020–2024 metais – 5760 tyrimų. Tiriamuoju laikotarpiu iš viso aptikta 13 620 publikacijų apie kūno patrauklumą, 6627 tyrimai – apie veido patrauklumą ir tik 622 studijos nagrinėjo veido ir kūno patrauklumą integruotai. Rasta, kad per pastaruosius 50 metų tyrimų dinamika pagal lytį buvo tokia: 9426 tyrimai apie moteris, 8107 – apie vyrus. Nustatyti akivaizdūs publikacijų skaičiaus skirtumai pagal tirtų asmenų amžių: 8740 tyrimų skirta asmenims iki 25 metų amžiaus, 7101 – 25–50 metų amžiaus ir 1692 – vyresniems nei 50 metų amžiaus. Nagrinėjamų kūno įvaizdžio ir veido patrauklumo veiksnių diapazonas labai platus, tačiau pastaruoju metu labiausiai dėmesys kreipiamas į socialinių tinklų ir žiniasklaidos įtaką grožio standartams suvokti. Iki 2000 m. mokslininkai daugiau dėmesio skyrė suprasti, kaip žurnalų, reklaminių vaizdų apie grožį, aplinka veikia kūno įvaizdį ir veido patrauklumą. Augant skaitmeninėms technologijoms, vaizdų redagavimo įrankiams bei kosmetinių procedūrų ir plastinės chirurgijos pažangai – po 2000 metų susirūpinta skaitmeninės

žiniasklaidos ir internetinių platformų poveikiu kūno įvaizdžiui, o pastarąjį dešimtmetį ypač akcentuojamas socialinių tinklų poveikis.

Išvados:

1. Literatūros apžvalga atskleidė tendencingai didėjantį kūno įvaizdžio bei veido patrauklumo tyrimų kiekį per pastaruosius 50 metų: publikacijų skaičius išaugo nuo vos 122 publikacijų 1970–1980 m. iki beveik 9,5 tūkst. – 2010–2020 metais, o per pastaruosius trejus metus tyrimų skaičius išaugo iki beveik 5,8 tūkst. publikacijų.
2. Nagrinėtu laikotarpiu kūno tyrimų buvo du kartus daugiau nei veido studijų. Nors veido ir kūno sąsaja yra svarbi, siekiant visapusiškai vertinti bendrą kūno patrauklumo suvokimą, visgi dauguma tyrimų buvo skirti atskirai veido ar tik kūno įvaizdžio tyrimams: integruoti kūno ir veido tyrimai sudarė tik 3 proc. dalį visų publikuotų straipsnių.
3. Per pastaruosius 50 metų didesnis dėmesys buvo skirtas moterų nei vyrų kūno įvaizdžio tyrimams.
4. Daugiausiai tyrimų atlikta iki 25 metų amžiaus grupėje, tuo tarpu 25–50 metų asmenų imtyje kūno įvaizdžio tyrimai sudarė 30 proc. dalį visų publikacijų, o vyresnių nei 50 metų asmenų kūno įvaizdžio tyrimai – vos 8 proc. dalį.
5. Per pastarąjį dešimtmetį vienas iš dažniausiai apžvelgiamų veiksnių kūno įvaizdžiui ir veido patrauklumui yra socialinės žiniasklaidos ir skaitmeninių vaizdų redagavimo įtaka asmenų suvokimui apie grožio standartus. Nors socialinės žiniasklaidos atsiradimas suteikė galimybę bendrauti ir išreikšti save, tai kelia susirūpinimą dėl įtakos žmonių psichinei sveikatai ir jų požiūriui į savo kūną. Tad pastaraisiais metais pastebimas poslinkis sprendžiant kylančias problemas, susijusias su technologijomis, socialine žiniasklaida, įvairove ir skirtimi.

Raktažodžiai. Kūno įvaizdis; veido patrauklumas; patrauklumo suvokimo veiksniai; socialinė žiniasklaida.